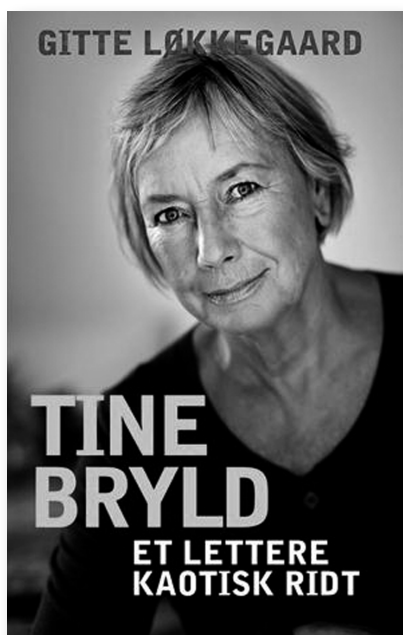

KVINDEN ELLER BOGEN?

ANMELDELSE AF NANNA KALINKA BJERKE

Gitte Løkkegaard:
TINE BRYLD
– et lettere kaotisk ridt.
232 sider, kr. 249,-.
Gyldendal 2009.

En biografi er som genre egentlig en underlig størrelse, i det mindste når man skal forholde sig til den helt konkret som i en anmeldelse. For er det et værk, altså en bog, som man kan vurdere for dens litterære kvaliteter, eller kan man nøjes med at betragte det som en fortælling om et menneskeliv, her en kendt dansk nulevende kvindes tilbageblik på liv og karriere? "Et lettere kaotisk ridt" er én version af historien om socialrådgiveren Tine Bryld. Nemlig Tine Brylds egen version fortalt til veninden og journalist Gitte Løkkegaard, der har bakset med at få det hele til at hænge sammen. Og det gør det så. Nogenlunde.

Tine Bryld er ikke Fru Hvem-som-helst. Hun er en institution i det moderne danske samfund. Mange, rigtig mange, i både min generation, der var unge i 70'erne, og de efterfølgende, har ligget på deres skibsbrikse hver eneste søndag aften med ørerne slået ud til P4 og inderligt ønsket, at Tine Bryld enten var deres egen mor, søster eller tante eller i det mindste fandtes i deres liv. Mens Brylds ægte omsorgsfulde stemme svøbte ens skrøbelige teenagesjæl i tyk, varm og beskyttende velour, kunne man lytte og lære, og enten spejle sin egen historie i de andres eller prise sig lykkelig over, at man dog måske havde det lidt lettere end så mange af de andre unge, der ringede ind.

Det var pubertets- og samspilsforpinte unge, der nærmest ikke kunne fremstamme et ord for den gråd, der overvældede dem i mødet med denne forstående og varme kvinde, der praktiserede en tidlig udgave af den "anerkendende samtale" for åben æter længe før den blev pensum indenfor moderne socialpsykologi. Når Bryld spurgte *ind til noget*, som det hedder i dag, fik hun tilliden, nuancen og eftertænksomheden frem som ingen anden, hverken før eller siden, og det var den grundlæggende respekt som gjorde, at Bryld styr-

kede selvværdet frem for at nusse narcissismen. Tine Bryld lagde ikke bare grunden for en helt ny forståelse af unges sårbare position, men også tonen for dialog mellem forældre og deres børn. Selvom hun sikkert vil have sig det frabedt, så skulle der alene på den baggrund rejses en statue og opkaldes mindst én gade i Danmark efter hende.

Tine Brylds historie er både et Danmarksbillede og en kvindehistorie. Bryld er født umiddelbart inden 2. verdenskrig og de mange nedslag giver indblik i efterkrigstiden, de bornerte 50'ere, Mødrehjælpen og kampen for fri abort, fredsbevægelsen, venstrefløjens forrygende storhedstid, børnemagt, Christiania og andre milepæle i nyere dansk historie. Det er altid velgørende at se verden gennem andres øjne og blive mindet om, at et samfund ikke bare er en skal, men udgøres af de mennesker, som lægger krop og knofedt til for, at samfundet kan udvikle sig til det bedre.

Hvad angår kvindehistorien, er det livshistoriske perspektiv en vigtig del af den feministiske teori og skal man, (selvom feminisme bestemt ikke er hovedpersonens kop te), tage om bogen med feministiske handsker, så får man mulighed for at mærke Tine Brylds historie som alle kvinders historie, fordi vi er produkter af vores tid, kultur og det samfund, vi vokser op i. Og der er nok at spejle sig i: oprør, forældre, abort, udskejelser, forelskelse, beslutsomhed, mænd, skilsmisser, egne børn, andres børn, valg, karriere, svigt, korsveje og død. Gennem andres fortællinger om begivenheder, tanker og følelse kommer vores egne historier til live. Individets historie bliver kollektiv og dermed opstår overdragelsen af dyrekøbte erfaringer mellem kvinder, som f.eks. mellem mor og datter, eller mellem helgeninde og almindelig dødelig.

Tine Bryld er i sin genfortælling af liv og meninger fuld af (selv-)modsigelser. Heldigvis. Ellers var det ikke til at holde ud at læse en hel bog om hende. Lige så varm, favnende og fabelagtig hun synes at være i æteren, lige så indskrænket og fordomsfuld kan hun lyde overfor folk, der ikke mener som hun. Bryld har for eksempel ikke sluppet koldkrigsretorikken fra

70'erne og langer ud til højre og venstre, selvom det er mest til højre, så er der også et par finker til "elitære" rødstrømper, akademikere, socialdemokrater og hvem der ellers ikke lige passer ind i skabelonen. Selv om Bryld har kæmpet kvinders sag, er ligestilling som mål, ikke blevet mindre speget for hende over årene og f.eks. bliver kravet om kønskvoter til "skingre skrig" fra "sure kvinder" – og "det er der jo ingen, der gider høre på". Med den slags udfald får man lyst til at påpege, at den ene yderfløj ikke rigtig har noget at lade den anden høre, når det kommer til formen, og sådan kommer den ellers venlige kvinde til at virke lige så endimensionel som dem, hun er mest vred på.

Derfor er det næsten overmenneskelige overskud til at favne tabere, tosser og teenagere heller ikke hele historien om Tine Bryld. Tværtimod er fortællingens styrke, der hvor superkvinden har sine klare begrænsninger, f.eks. når hun lader sig styre af lidenskab og begær. Det er usædvanligt modigt af Bryld at bringe dette tema så langt frem, fordi et af de største tabuer i vestlig kultur er kvinders erotiske lyst og de konsekvenser, det får, når man styrer efter den, ikke mindst for andre; da hun svigter sin lesbiske kæreste og denne efterfølgende tager sit eget liv, da begæret sætter moderskabet i anden række og de små børn hovedløst omplaceres hos en ny kæreste, da erotikken overtager forstanden og utroskab skygger for familieidyllen, da hendes egne ungers behov må vige i forhold til livsmissionen om at hjælpe de svageste, og endelig den manglende evne til at passe og pleje den store kærlighed, der sygner hen i sine sidste leveår.

Alle disse af Tine Brylds valg er vidnesbyrd om, at selv ikke en nulevende legende, i et samfund som jager pletfrie helte og heltinder som Sankt Tine, kan sige sig fri for at være en stor egoist. Der er flere gange i bakspejlet, hvor Tine Bryld konstaterer, at "det fattede jeg jo ikke dengang" og den slags klæder enhver livshistorie, fordi man som bekendt ikke kan leve livet baglæns.

Netop i kraft af alt det Tine Bryld har fortrudt, bliver hun en ordentlig rollemodel. Glorien skinner måske knap så heftigt

efter læsning af bogen, fordi de udsattes skytsengel har været hård ved sine nærmeste og alle de andre, der ikke rettede ind. Man aner hist og her konturerne af et par kuldslåede statister i kulissen, som har betalt en høj pris for Tine Brylds valg i tilværelsen. Der bliver gået pænt og let hen over en del af de vigtigste mennesker og detaljer i nogle af de store livskonflikter, f.eks. er børn og venner forbigået i store træk. Men sådan skal det være. Fordi man er kendt, behøver ens familie og venner ikke også at være allemandseje.

”Et lettere kaotisk ridt” er, udover den åndssvagt lille titel til et så markant liv, i store træk en velskrevet, men lidt hurtigt læst bog. Formen er tæt på at være en lang ugebladsartikel; nærgående uden at kradse for alvor. Bogen balancerer visse steder på kanten af damepatos, som når et kapitel indledes med ”Den unge kvinde skriger på hjælp” eller ”Den unge kvinde danser”. Måske er formen sådan, fordi et menneskeliv ikke bare uden videre lader sig klemme ned i et lineært forløb. Måske fordi bøger bare skal være sådan *easy-rea-*

ding nu om dage. Måske fordi skribenten Gitte Løkkegaard kender og beundrer figuren Tine Bryld så meget, at der ikke kan stikkes et stykke dybere – som det ofte ses hos biografister, hvilket meget vel kan være grunden til, at de overhovedet har fået lov til at være penneførere.

Det er blevet den historie om Tine Bryld, som Tine Bryld ønsker skal fortælles. Men ok, det er fair nok; sandheden findes jo alligevel ikke, og biografier skal helst gøre mere og andet end bare at underholde. Det er læsning om de store valg og dilemmaer i andres liv, der viser os, hvem vi selv er, og det er indsigt i andres brogede og mindre glansfulde sider af livet, der gør, at vi overlever som uperfekte mennesker. Bogen om Tine Brylds liv, i skarpt udvalgt eller ej, har vist heldigvis til hensigt at opfylde håbet om at andre kan lære af hendes erfaringer, og det er der, bogen har sin helt store styrke og berettigelse.

Nanna Kalinka Bjerke er kommunikationsrådgiver og skribent.